

YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI

İSTEYENLER (DAVACI) : 1- MEHMET EMRE ŞİMŞEK
2- ELİF ARIĞ GUTTSTADT
3- BEDİA TULÜLER
4- MELİKE DOĞAN
5- TAYLAN ÜNSALOĞLU
6- TUĞBA PINAR GÜNAL
7- KONYAALTI DOSTLARI DERNEĞİ
8- KARACAÖREN DOĞA KÜLTÜR TURİZM TANITMA
VE DAYANIŞMA DERNEĞİ
9- EBRU TAMER
10- NİMET NİLSU GÜLEÇ
11- ALİCAN GÜNER
12- HATİCE ÖZÇELİK
13- ŞAFAK GÜNSELİ ÜNSALOĞLU

VEKİLİ : AV. İSMAİL DUYGULU
Meltem Mahallesi Meltem Bulvarı Antalyaspor Sitesi A2 Blok
No:36 Kat:1 Daire:4 - Muratpaşa/ANTALYA

KARŞI TARAF (DAVALI) : ANTALYA VALİLİĞİ - Merkez/ANTALYA
MÜDAHİL : TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ (Davacı)

VEKİLİ : AV. ÜNAL YILMAZ
Mithatpaşa Caddesi 26/11 Kızılay - Çankaya/ANKARA
MÜDAHİL : DEDEGÖL ENERJİ YATIRIM ANONİM ŞTİ (Davalı)

MÜDAHİL : AV. MUSTAFA KAYA

Meltem Mah.8.Cad.Özarı Apt.No:15 K:13 D:40
Merkez/ANTALYA

İSTEMİN ÖZETİ: Antalya İli, Kumluca İlçesi, Alakır Çayı üzerinde yapılması planlanan Kürce-1, Kürce-2 ve Kürce-3 hidroelektrik santralleri için ÇED gerekli değildir kararlarına ilişkin 31.07.2006 tarihli, 4315 sayılı, 08.01.2008 tarihli, 100 sayılı ve 07.07.2009 tarihli, 5234 sayılı işlemlerin; hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek, iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

SAVUNMA ÖZETİ: Dava konusu Projenin tüm ülkemizin elektrik ihtiyacını karşılayacak büyüklükte olmadığı, ancak üreteceği yıllık ortalama 47,655GWh enerji ile üretilen elektrige önemli bir katkısı olacağı, üretilecek enerji ulusal enerjiağına aktarılarak sadece Antalya bölgesine hizmet etmeyip kümülatif olarak tüm Türkiye'ye hizmet edeceği, Bakanlıkça taşra ve merkez teşkilatındaki izleme ve kontrol birimleri marifetiyle ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir kararları sonra izleme ve kontrol çalışmaları yapılmakta olduğu, bu kontrol faaliyetleri sonucunda taahhütlere uyulmadığının tespit edilmesi halinde 2872 Sayılı Çevre Kanunu ve 5491 Sayılı Çevre Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanuna istinaden çıkarılan hükümler gereği gerekli cezai müeyyideler uygulandığı, Proje Tanıtım Dosyasında (PTD) projenin çevreye verebileceği zararlar tahmin edilerek PTD belirtilen tedbirler alındığı, bu haliyle projenin çevreye olabilecek etkileri kabul edilebilir değerlerin altına indirilerek proje hakkında ÇED Gerekli Değildir Kararı verildiği, bu haliyle Proje Tanıtım Dosyası tam ve yeterli olup iptalini gerektirecek bir durum bulunmadığı, dava konusu işlemlerin hukuka uygun olduğu ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

DAVACILAR YANINDA MÜDAHİL TÜRKİYE

ORMANCILAR DERNEĞİ'NİN DİLEKCESİNİN ÖZETİ: Dava konusu işlemin hukuka uygun

olmadığı ileri sürülerek dava konusu işlemlerin iptali istenilmektedir.

DAVALI İDARE YANINDA MÜDAHİL DEDEGÖL ENERJİ YATIRIM ANONİM ŞTİ.'NİN DİLEKÇESİNİN ÖZETİ: Dava konusu HES projesinin hayata geçirilmesi ile ülkenin hem enerji bakımından dışa bağımlılığının azalacağı, hem de bu projenin yenilebilir ve çevreye zararı olmayan bir enerji kaynağı olduğu, dava konusu işlemin kamu yararına ve hukuka uygun olduğu belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Antalya 1. İdare Mahkemesi'nce işin gereği görüşüldü:

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinde, *çevre korunması*; çevresel değerlerin ve ekolojik dengenin tahribini, bozulmasını ve yok olmasını önlemeye, mevcut bozulmaları gidermeye, çevreyi iyileştirmeye ve geliştirmeye, çevre kirliliğini önlemeye yönelik çalışmaların bütünü, *çevre kirliliği*; çevrede meydana gelen ve canlıların sağlığını, çevresel değerleri ve ekolojik dengeyi bozabilecek her türlü olumsuz etki, *sürdürülebilir çevre*; gelecek kuşakların ihtiyaç duyacağı kaynakların varlığını ve kalitesini tehlikeye atmadan, hem bugünün hem de gelecek kuşakların çevresini oluşturan tüm çevresel değerlerin her alanda (sosyal, ekonomik, fizikî vb.) islahı, korunması ve geliştirilmesi süreci, *çevre*; canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde buldukları biyolojik, fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel ortam, *çevresel etki değerlendirmesi*; gerçekleştirilmesi plânlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalar, *proje tanıtım dosyası*; gerçekleşmesi plânlanan projenin yerini, özelliklerini, olası olumsuz etkilerini ve öngörülen önlemleri içeren, projeyi genel boyutları ile tanıtan bilgi ve belgeleri içeren dosya olarak tanımlanmıştır.

2872 sayılı Kanunun'un "Çevresel etki değerlendirilmesi" başlıklı, 26.04.2006 günlü, 5491 sayılı kanunla değişik 10'uncu maddesinde ise; "Gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler.

Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez.

Petrol, jeotermal kaynaklar ve maden arama faaliyetleri, Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamı dışındadır.

Çevresel Etki Değerlendirmesine tâbi projeler ve Stratejik Çevresel Değerlendirmeye tâbi plân ve programlar ve konuya ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir." hükmüne yer verilmiştir.

17.07.2008 günlü, 26939 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinde; *çevresel etki değerlendirilmesi (ÇED)*: gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalar; *çevresel etki değerlendirilmesi raporu*: bu Yönetmeliğin EK-I listesinde yer alan veya Bakanlıkça "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir" kararı verilen bir proje için belirlenen özel formata göre hazırlanacak rapor; *çevresel etki değerlendirilmesi gerekli değildir kararı*; çeçme eleme kriterlerine tabi projelerin önemli çevresel etkilerinin olmadığı ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2010/260

hazırlanmasına gerek bulunmadığını belirten Bakanlık kararı; *çevresel etki değerlendirmesi gereklidir kararı*; seçme eleme kriterlerine tabi projelerin çevresel etkilerinin daha detaylı incelenmesi ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hazırlanmasının gerektiğini belirten Bakanlık kararı; *çevresel etki değerlendirmesi olumlu kararı*: çevresel etki değerlendirmesi raporu hakkında Kapsam Belirleme ve İnceleme Değerlendirme Komisyonunca yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun saptanması üzerine gerçekleşmesinde sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararı; *çevresel etki değerlendirmesi olumsuz kararı*: Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hakkında Kapsam Belirleme ve İnceleme Değerlendirme Komisyonunca yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki olumsuz etkileri nedeniyle uygulanmasında sakınca görüldüğünü belirten Bakanlık kararı; *proje tanıtım dosyası*: Seçme Eleme Kriterlerine tabi projelere Çevresel Etki Değerlendirmesi uygulanmasının gerekli olup olmadığını belirlemesi amacıyla hazırlanan dosya olarak tanımlanmıştır.

Anılan yönetmeliğin 6/1'inci maddesinde; bu Yönetmelik kapsamındaki bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan gerçek ve tüzel kişilerin; Çevresel Etki Değerlendirmesine tabi projeler için; Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu, Seçme Eleme Kriterlerine tabi projeler için proje tanıtım dosyası hazırlamak, ilgili makamlara sunmak ve projelerini verilen karara göre gerçekleştirmekle yükümlü oldukları, 7'nci maddesinde; a) yönetmeliğin EK-I listesinde yer alan projelere, b) Seçme Eleme Kriterlerine tabi olup "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir" kararı verilen projelere, c) bu Yönetmelik kapsamında ya da kapsamı dışında bulunan projelere ilişkin kapasite artırımı ve/veya genişletilmesi halinde, kapasite artışı toplamı bu Yönetmeliğin EK-I'inde belirtilen eşik değer veya üzerindeki projelere, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hazırlanmasının zorunlu olduğu, "Seçme, Eleme Kriterleri Uygulama Yöntemi" başlıklı 15'inci maddesinde; bu yönetmeliğin; a) EK-II listesinde yer alan projelerin, b) bu Yönetmelik kapsamında ya da kapsamı dışında bulunan projelere ilişkin kapasite artırımı ve/veya genişletilmesi halinde, kapasite artış toplamı bu Yönetmeliğin EK-II'sindeki eşik değer veya üzerindeki projelerin, seçme eleme kriterlerine tabi olduğu, "Çevresel etki değerlendirmesi gereklidir veya çevresel etki değerlendirmesi gerekli değildir kararı" başlıklı 17'inci maddesinde; Bakanlığın 15'inci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan projeleri, bu Yönetmeliğin EK-IV'ündeki kriterler çerçevesinde inceleyeceği ve değerlendireceği ve bakanlığın on beş işgünü içinde inceleme ve değerlendirmelerini tamamlayarak proje hakkında "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir" veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı vereceği hükme bağlanmıştır.

Yönetmeliğin, dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan haliyle, Ek-I sayılı "Çevresel etki değerlendirmesi uygulanacak projeler listesi"nin 16'ncı sırasında, kurulu gücü 25 MW ve üzeri olan nehir tipi santraller, 32'nci sırasında ise, 154 kV (kilovolt) ve üzeri gerilimde 15 km'den uzun enerji iletim tesisleri (iletim hattı, trafo merkezi, şalt sahaları); ek-II sayılı "seçme-eleme kriterleri uygulanacak projeler listesi"nde (Ek-1 listesinde yer alan alt sınırların bu listede üst sınır olarak alınacağı belirtilerek) ise; 28'inci sırasında, kurulu gücü 0,5 MW ve üzeri olan nehir tipi santraller, 32'nci sırasında da, 154 kV üzeri gerilimdeki enerji iletim tesisleri (5 Km ve üzeri) sayılmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; Antalya İli, Kumluca İlçesi, Alakır Çayı üzerinde yapılması planlanan Kürce-1, Kürce-2 ve Kürce-3 hidroelektrik santralleri için ÇED gerekli değildir kararlarına ilişkin 31.07.2006 tarihli, 4315 sayılı, 08.01.2008 tarihli, 100 sayılı ve 07.07.2009 tarihli, 5234 sayılı işlemlerin tesisi üzerine anılan işlemlerin iptali ve yürütmenin durdurulması istemi ile bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıdaki Yönetmelik hükümlerinin değerlendirilmesinden; yönetmeliğin Ek-I sayılı listesinde yer alan projeler için doğrudan doğruya çevresel etki değerlendirmesi prosedürünün uygulanması ve hazırlanacak ÇED raporuna dayalı olarak ÇED olumlu veya olumsuz kararının

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2010/260

verilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, sadece bu listede sayılan projeler değil, aynı zamanda yönetmeliğin ek-II sayılı listesinde yer alan seçme-eleme kriterleri uygulanacak projelerden, çevresel etkilerinin daha detaylı incelenmesi gerektiğinin tespiti nedeniyle "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir" kararı verilenler hakkında da ÇED raporu hazırlanması ve bunun sonucunda da ÇED olumlu veya olumsuz kararının verilmesi gerekmektedir.

Bakılan davada, Mahkememizin 13.10.2010 günlü, mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılması kararı uyarınca re'sen seçilen bilirkişiler Hacettepe Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Selim Latif Sanin, Hacettepe Üniversitesi Jeoloji Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Adil Binal ve Süleyman Demirel Üniversitesi Eğirdir Su Ürünleri Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Fahrettin Küçük'ün katılımıyla gerçekleştirilen keşif sonrası düzenlenen bilirkişi raporunda özetle; "Kürce HES projesi, Antalya İli, Kumluca İlçesi, Kuzca Köyü, Kürce Mahallesi'nde kurulacağı, 12,96 MW kurulu güç olarak planlanan projede su iletim hattının 9 650 metre olarak planlandığı, düşü yüksekliği 650 metre olarak planlandığı, Proje tanıtım dosyasından projenin uygulama zorlukları nedeni ile değiştirildiği belirtildiği, ÇED raporunun, planlaması tamamlanmış bir proje çalışmasının çevreye olan etkilerini en aza indirecek şekilde yönlendirmeyi hedeflediği, genel olarak ÇED raporu iki aşamalı planlandığı; öncelikle yapım aşamasında çevrenin korunmasını planladığı, daha sonra işletme aşamasında yaşanacak sorunları ve önlemleri irdeler ve gerekli hallerde kapanma sürecine ait planlamaları içereceği, nihai proje raporu kapsamında hazırlanması gerektiği, yönlendirici olduğu, bir projenin çevrede yaratabileceği etkiler Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) yönetmeliği ile belirlenmekte, denetlenmekte ve bu yönetmelik kapsamında belirlenen uygulamalar ile en aza indirilmekte olduğu, ÇED yönetmeliği 1993 yılında yürürlüğe girdiği, zaman içinde değişikliklere uğradığı, 2000 yılından sonra en önemli değişiklikler 2002, 2003 ve 2008 yılında yapıldığı, dava konusu KÜRCE HES projesi 2010 yılında hazırlandığı için 2008 yılında çıkan ÇED yönetmeliğine tabi olarak değerlendirildiği, bu ÇED yönetmeliğindeki en belirgin değişiklik daha küçük kapasiteli projelerde ÇED zorunluluğu istemesi olduğu, Çevre ve Orman Bakanlığınca 2008 tarihli ÇED yönetmeliği içinde enerji üretim kapasitesi (kurulu gücü) 25 MW'ın üstünde olan olan Hidroelektrik Santralleri için Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) zorunlu olduğu, kurulu gücü 0.5 MW ve üstündeki santraller için de seçme ve eleme kriterleri uygulanmakta olduğu, bu grupta yer alan projeler için eğer santralin çevresel etkilerinin az olacağına Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından karar verilirse ÇED süreci işletilmeden alınacak tedbirler ile proje yürütülebilir demek olduğu, kapasitesi küçük olsa bile eğer santralin çevresel etkisinin önemli olacağı düşünülürse bu durumda ÇED süreci işletilmeli kararı bakanlıkça alınacağı, EK-II kapsamına giren projeler de gerekli hallerde ÇED sürecine tabi olabileceği, ÇED Yönetmeliğinin üç maddeden oluşan (yönetmeliğin 15, 16 ve 17inci maddeleri) 4. Bölümü "Seçme, Eleme Kriterleri Uygulama Yöntemi" ni belirlemekte olduğu, EK-II kapsamındaki projelerde için PTD'da yer kavramı da önemli olduğu, sulak alanların, kıyı kesimlerinin, dağlık ve ormanlık alanların, tarım alanlarının, milli parkların, özel koruma alanlarının, nüfusça yoğun alanların, tarihsel, kültürel, arkeolojik, ve benzeri önemi olan alanların, erozyon alanlarının, heyelan alanlarının, ağaçlandırılmış alanların, potansiyel erozyon ve ağaçlandırma alanları'nın belirlenmesini ve dikkate alınmasını istemekte olduğu, davaya konu olan KÜRCE HES projesi 12,29 MW kurulu kapasitesi ile ÇED yönetmeliği Madde 15 (a) bendi kapsamında(Düşük enerji üretim kapasiteli HES projesi) olduğu, proje sahasında olduğu tesbit edilen sanayi tesisleri (Alakır Barajı ve Finike sulaması (Tocak-I HES))belirtilmekte olduğu, oysa en az 7 adet daha kurulu/kurulacak HES projeleri var olduğu, KÜRCE HES projesinin PTD'sında projenin her hangi bir koruma alanı içinde bulunmadığı belirtildiği, ancak KÜRCE ve diğer HES projeleri, 1992 yılında ilan edilmiş ALAKIR 1. Derece doğal sit alanının membasında bulunduğu, bu durumda dere üzerinde yapılacak her türlü faaliyetin etkisi sit alanını etkileyebileceği, özellikle su kalitesinde değişim doğal sit alanının özelliklerini bozabileceği, seçme-eleme kriterleri uygulandığında bu projenin konumu ve doğal yaşama adına ÇED sürecine tabii olması gereken projeler arasında yer alması gerektiği, KÜRCE PTD'sında Kumluca, Beykonak, Mavikent ve Adrasan Beldeleri için Q=0.70 m³/s'lik debinin, içme ve kullanma suyu olarak Karaağaç Kaynağı'ndan DSİ Genel Müdürlüğü tarafından

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2010/260

1997 yılında tahsis edilmiş olduğunu, bunun yanı sıra 0,3 m³/s suyun can suyu olarak dereye bırakılacağı belirtildiği, bir kaynaktan birden fazla amaçla faydalanılıyor olması, bu paydaşların haklarının korunmasının yanı sıra su kaynağının özelliklerinin de korunmasını gerektireceği, KÜRCE HES'inin su kaynaklarının özelliklerinin korunması için çevresel etkileri belirleyip en aza indirmesi zorunlu olduğu, dereye taşınan veya dökülen kum-çakıl gibi taneli malzeme bunların başında geldiği, benzin, mazot ve makina yağı gibi tehlikeli malzemin nasıl kontrol altında tutulacağı da kurallara bağlanması gerektiği, dava dosyasında tennant metodu kullanıldığı ve bu metoda göre yıllık ortalama debinin %10'luk bir kısmının dere yatağına bırakılacağı belirtildiği, tennant metodunda %10 en kötü ekolojik taşıyan insan vb. kullanımlar ile bütün özelliğini kaybetmiş sular için ön görülen su miktarı olduğu, ALAKIR çayı su havzası genel olarak, yüksek nitelikli bir ekosisteme sahip olduğu, bu durum KÜRCE keşfi sırasında görüldüğü ve dava dosyasında yer aldığı, bu durum için ön görülen su miktarları yıllık ortalama debinin %20'si veya daha fazlası olduğu, ayrıca yeraltına geçirgenlik ve buharlaşma da dikkate alınması gerektiği, idarenin can suyu ile ilgili yaptığı bu değerlendirmenin yanlış olduğu ve uygulanması halinde ALAKIR çayına zarar vereceği, ALAKIR üstünde 8 adet HES olacağı dava dosyasında yer aldığı, bu HES'lerin inşaatları, iletim hattı ve yol çalışmaları bütün su havzasını ve içinde bulunan canlıları etkileyeceği, bu nedenle havza planlaması zorunlu olduğu, su akım ölçümlerinin sadece Antalya İl Çevre Müdürlüğü veya Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından değil bütün paydaşlar tarafından izlenebilir olması şart olduğu, iletim hatları HES projelerinin vazgeçilmez parçaları olduğu, üretilen elektriği ulusal ağa bağlamak için zorunlu olduğu, iletim hatlarının güzergahları güvenlik açısından bitki örtüsünden temizlendiği, ayrıca, iletim hattının bakım ve onarımı için erişim yolları açıldığı, bütün bu çalışmalar çevresel etkileri büyük olan projeler olduğu, projenin bu parçası yok sayılıp çevresel etki değerlendirmesi yapmak, etkinin önemli bir kısmını göz ardı etmek anlamına geldiği, KÜRCE HES projesinin uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek birden fazla çevresel risk olduğunu, ayrıca bu riskler için tanımlı tedbirde PTD'sinde veya uygulamalarda görülmemekte olduğu, bu durum projeyi çevresel olarak yönetilemez kılmakta, sadece bu projenin geleceği değil bütün ALAKIR vadisinin geleceği belirsiz hale gelmekte olduğu, PTD'nin I.c maddesinde "Faaliyette toplam 506.680 m³ hafriyat kazısı yapılmış olup, projenin kalan kısmında ise 161.000 m³ kazı yapılacağı, hafriyat işlemleri sırasında kazıdan çıkacak toprak miktarı ile dolgu hacimleri eşitlenecek şekilde planlama yapılacak ve hafriyat toprağının öncelikle faaliyet alanı içerisinde değerlendirilmesi sağlanacağı, faaliyet için 175.896 m², 76.160 m², 13.820 m², 32.275 m² ve 3.964 m²'lik pasa alanları belirlendiği, oluşacak hafriyat malzemesi özellikle iletim borularının yerleştirilmesi esnasında kullanılacağı, artan hafriyat toprağı pasa alanlarına yığılacak ve dağılmayacak şekilde muhafaza edileceği" olarak hafriyat dökümleri ile ilgili açıklama bulunduğu, toplam hafriyat 506.680+161.000=667.680 m³ olduğu, toplam pasa döküm alanı ise 175.896+76.160+13.820+32.275+3.964=302.120m² olarak gösterildiği, tüm çıkan hafriyat bu alanlara döküldüğünde 2.2m yüksekliğinde pasa yüksekliği oluştuğu, bu oran yüksek bir oran olduğu, iki pasa alanının yerleri hariç diğer üçünün yerleri keşif gezisi sırasında gösterilmediği, bu nedenle, keşif sırasında GPS ile döküm sahası alan ölçümü yapılamadığı, yine, PTD'nin I.c maddesinde "Hafriyat toprağının çıkartılması sırasında doğal drenaj sistemleri korunacak ve olabilecek erozyona karşı önlem alınacağı, hafriyat sırasında bitkisel toprak alt topraktan ayrı olarak toplanacağı, derinliğine ve yapısına bağlı olarak kazılarak yeniden kullanılmak üzere yığılacağı, bitkisel toprağın depolanacağı yer %5'den fazla eğimli olmayacağı, bitkisel toprağın saklanma sürecinde olabilecek kayıplar önlenecek ve toprağın kalitesi korunacağı" şeklinde bitkisel toprağının nasıl korunacağı anlatıldığı, yalnız, kazı aşamasının üçte ikisinin bitmiş olmasına rağmen keşif gezisi sırasında bitkisel toprağın depolandığı herhangi bir alan tesbit edilmediği, Pasa 1, Pasa 2 ve Pasa 3 olarak adlandırılan hafriyat döküm alanlarının yerleri Alakır çayının kenarında gösterildiği, genelde bu tür inşaatlarda çıkan hafriyat hemen inşaattın olduğu alana dökülmekte olduğu, Kürce regülatör alanında da Alakır çayına döküm yapıldığı, Kürce santrali çok zayıf bir zemin üzerine kurulduğu, özellikle santralle su ileten cebri borunun bulunduğu yerde toprak yapısı çok gevşek olduğu, özellikle cebri borunun güzergahında zemin iyileştirmesi yapılmalı ve cebri boru beton kılıf içinden geçirilmesi gerektiği,

T.C.
ANTALYA
1. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2010/260

Kürce santral alanında da nehir yatağına pasa dökümü yapıldığı, cebri boru kazısı sonucu çıkan hafriyatın nehir yatağına döküldüğü görüldüğü, Santral alanında zemin çok gevşek olduğu toprak kayması görülme olasılığı olan alanlar bulunduğu, bu alanlarda meydana gelebilecek toprak kayması santrali tehdit ettiği, Beydağlarının yamaçlarındaki Dereköy yakınların doğan ve çoğu kaynağını karstik pınarlar oluşturan Alakır Çayının en üst havzasında (BAĞBÜKÜ mevki); eğimi % 10'dan daha az, akarsuyun genişliği oldukça dar, derinliği 20-25 cm ve denizden yüksekliği yaklaşık 1070 m' olduğu, bu bölgede Akdeniz vejetasyonunun tipik bitki örtüsü bulunduğu, Akarsuyun bu üst havzası Alakır Çayında varlığını sürdüren ve popülasyon yoğunluğu sürekli azalan, Anadolu için endemik olan kırmızı benekli alabalıkların (*Salmo trutta macrostigma*) kısmen yaşadıkları bölge olduğu, ancak üreme bölgesi olmadığı, memba bölgesinde belli bir alanda eğimi daha azalacağı ve suyun akış hızında düşeceği, bu bölgede akarsuyun genişliği 2-3 metreyi geçmeyeceği, derinliğin biraz arttığı, ancak akarsuyun yine de bir dere görünümünde olduğu, bu bölgede Alakır Çayını besleyen en önemli su kaynaklarından biri olan KARAĞAÇ pınarları bulunduğu, Akarsuyun sağ sahilindeki bu kaynak sularının akımı (debi) yerinde yapılan tahmini ölçme yöntemi ile yaklaşık 300-400 litre/sn olarak belirlendiği, bu pınarların yağışlı günlerde de berrak akması, yüzey sularından beslenmediğini gösterdiği, bu kaynakların oluşturduğu küçük dere yaklaşık 80-100 m sonra ana kola karışacağı, yapılan gözlemlerde akarsuyun bu bölgesi Alakır Çayının endemik balıklarından olan kırmızı benekli alabalıkların (*S.trutta macrostigma*) üreme bölgesi olabileceği, çünkü bu küçük kaynak suları tipik alabalıkların üreme bölgesi özelliğinde; derinliği ve hızı fazla olmayan, akımı düzenli ve temiz bir akarsu kesimi olduğu, Akarsuyun bu havzasına yapılacak en küçük bir değişiklik, bu balıkların nesillerini sürdürebilmelerinde en önemli aşama olan üreme işlevini kısıtlayacak, ya da tamamen durduracak olduğu, yapılan bilimsel çalışmalarda temiz akarsuların gösterge (indikatör) canlıları olarak kabul edilen ve sürekli nüfus yoğunlukları azalan bu balıkların yok olma süreçlerini hızlandıracağı, Alakır Çayını besleyen en önemli su kaynakları Karağaç Pınarları ve Karacaören Köyü yakınlarından çaya karışan Balıklar (Balıklı) Deresi olduğu, Alakır Barajından hemen önce Alakır dereseine katılan Balıklar deresi, Mansaptaki antropojenik faaliyetlerden etkilenmez ancak bu dere üzerinde de HES planlanmakta olduğu, bu durum Alacakır Deresi balıkları için korunmuş alan kalmaması anlamı taşıdığı, Balıklar (Balıklı) Deresi; Akdeniz bölgesinin tipik karstik kaynaklarından beslenen, soğuk, oksijen içeriği yüksek, temiz bir akarsu olduğu, su toplama havzasının kısa olması ve karstik pınarlardan beslenmesi nedeniyle, yağmur ve sel sularından çok fazla etkilenmeyeceği, su kalitesinin çok iyi olması (soğuk, çözülmüş oksijen değeri yüksek ve temiz) nedeniyle tipik kırmızı benekli alabalıkların (*S.trutta macrostigma*) yaşama bölgesi (habitatı) özelliğinde olduğu, kırmızı benekli alabalıkların; Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğirdir Su Ürünleri Fakültesi öğretim elamanlarınca yapılan araştırma projelerinde, Balıklar Dersinde kış aylarında (ocak-şubat), akarsuyun sakin aktığı, tabanı iri kumlu, derin olmayan kesimlerine yumurta bıraktıkları belirlendiği, Alakır Baraj Gölü ve daha üst havzalarda 3 balık türünün bulunduğu; bunlardan Kırmızı Benekli Alabalığın (*Salmo trutta macrostigma*) Karacaören Köyü ile Alakır II HES inşaat bölgesi arasında, Elmalı Kızıllanat (*Scardinius elmaliensis*) balığının yalnızca Alakır Baraj gölünde (durgunsu balığı), Horozbina (*Salaria fluviatilis*)'nın ise KOZDERE HES inşaat alanı ve daha alt havzalarda yaşadığı belirlendiği, bu balıklardan Kırmızı Benekli Alabalık, ekolojik hoşgörüsü (ekolojik tolerans) oldukça sınırlı, akarsu havzalarında yapılacak en küçük değişikliğin yaşama ve üreme işlevini kısıtlayacak biyolojik özelliğe sahip canlılar olduğu, Elmalı Kızıllanat (*Scardinius elmaliensis*) balığı ise yalnızca durgun sularda yaşayan, Yerel endemik (Avlan Gölü-Elmalı, Korkuteli Baraj Gölü ve Alakır Baraj gölü), ülkemizin başka hiçbir yerinde bulunmayan, önemli gen kaynaklarımızdan olduğu, Alakır Çayı ÇAYAGZI HES projesine göre membada, akarsuyun tabanı taşlık-kayalık, çevresi büyük kayalar ile kaplı, ayrıca çevrede yerli kayalık alanlarda bulunduğu, Bölgede tipik sıcak Akdeniz kuşağının bitki örtüsü; kızılçam ormanları, maki topluluklarına ait çalılıklar ve akarsu yatağı çevresinde ise yaprağını döken bitki örtüsü bulunduğu, bu bölgede akarsuyun genişliği 5-6 m, derinliği ise 1 metreyi geçmeyeceği, kırmızı benekli alabalıkların yaşam alanı özelliğinde olan HES regülatörünün bağlanma bölgesi; üremek için oldukça uygun bir kesim olan KARAĞAÇ pınarlarına akarsu içi göç edecek bu

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2010/260

balıklar için büyük bir engel oluşturabileceği, Alakır Çayının balıklar dışındaki sucul canlıları (plankton, omurgasızlar ve diğer omurgalılar) incelenemediği için HES'in bunlara ve oluşturdukları ekolojik yapıya etkileri kesin olarak tartışılmadığı, ancak, akarsular üzerinde yapılacak olan HES, regülatör ve Baraj vb. yapılardan birincil etkilenecek olan sucul canlılar olduğu, çünkü sucul ortamlar onların yaşam yeri, yani habitatu olduğu, akarsu ekosistemlerinin besin zincirinin ilk basamağını fitoplanktonlar ve su bitkileri oluşturacağı, akarsulardaki avcı, otlayıcı, parçalayıcı beslenme özelliği gösteren sucul omurgasızlar ise besin ağının ikinci halkasını işgal edecekleri, ekosistemin bu düzenli ve genel ilişkisi, her habitat için bazı farklı uyumları içerebileceği, bu ilişkiyi belirlemek, farklı bilim alanlarının birlikte ve ayrıntılı çalışmaları ile açıklanabileceği, bu nedenle ALAKIR ÇAYI sucul ekosistemi konusunda, belkide yalnızca bu havzaya ait bazı canlılar konusunda bilgi vermek olanak dışı olduğu, ancak bu HES için kapalı boru sistemiyle götürülecek su kanalı hattında yapılan kazı ve yol açma çalışmalarında bölgede toprak kaymasını (heyelan) oluşturacak düzeyde ağaç kesildiği, doğanın doğal yapısının önemli düzeyde bozulduğu görüldüğü, KÜRCE HES projesi, seçme-eleme kriterleri kullanılarak değerlendirildiğinde; içme suyu kaynağı olan bir bölgede olduğu için; mansabında doğal sit alanı olduğu için; KÜRCE HES projesinin mansabında halen çalışır durumda bulunan baraj olduğu için; akarsuda koruma altında bulunan balık türü olduğu için; ALAKIR Vadisi'nin ekolojik değerinin yüksek olduğu için; detaylı flora, fauna analizlerine ve yanab hayat değerlendirmesi gerektiği için; projede öngörülen can suyu miktarının (%10) ekolojisi bozulmuş su kaynaklarına uygulandığı ve ALAKIR Vadisi için çevresel yapıyı korumak adına daha çok can suyuna ihtiyaç olduğu için; proje inşaatı sırasında çıkacak hafriyatın dereyatağını tahrip etmemesine yönelik olarak hafriyat depo alanlarının yer ve yönetim biçimlerinin denetlenebilir kurallara bağlanması için; projede kullanılacak tehlikeli maddelerin (makina yağları, yakıtlar vb.) depolanması ve yönetiminin denetlenebilir kurallara bağlanması için; ÇED sürecine tabii olması gerektiği" yönünde görüş belirtilmiştir.

Bilirkişi raporu taraflara tebliğ edilmiş, davalı idare ve davalı yanında müdahil Dedegöl Enerji Yatırım A.Ş. tarafından yapılan itirazlar, gerek raporun dayandığı gerekçeler gerekse de ulaştığı kesin sonuç nedeniyle yerinde görülmeyle hükme esas alınabilir nitelikte bulunmuştur.

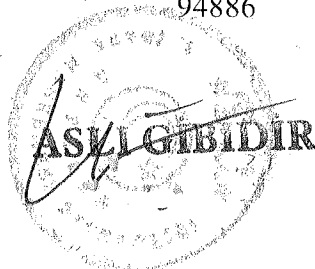
Bu durumda; dava konusu Antalya İli, Kumluca İlçesi, Alakır Çayı üzerinde yapılması planlanan Kürce-1, Kürce-2 ve Kürce-3, hidroelektrik santralleri için ÇED gerekli değildir kararlarına ilişkin 31.07.2006 tarihli, 4315 sayılı, 08.01.2008 tarihli, 100 sayılı ve 07.07.2009 tarihli, 5234 sayılı işlemlerin ilişkin olduğu, söz konusu HES projesinin, dava konusu yerin ekolojisi ve içerdiği yapılar dikkate alındığında önemli çevresel etkilerinin olacağı anlaşıldığından, bu etkilerinin en aza indirilmesinin sağlanabilmesi için çevresel etki değerlendirmesi sürecine dahil edilerek ÇED raporu hazırlanması gerekirken, bu yapılmayarak ÇED gerekli değildir kararı verilmesine ilişkin dava konusu işlemlerde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle; hukuka aykırılığı açık olan dava konusu işlemlerin; uygulanması halinde telafisi güç zararlar doğabileceğinden 2577 Sayılı Kanununun 27.maddesi uyarınca teminat alınmaksızın YÜRÜTÜLMESİNİN DURDURULMASINA, kararın tebliğinden itibaren 7 gün içerisinde Bölge İdare Mahkemesi'ne itiraz yolu açık olmak üzere 10/10/2011 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
METİN ÇETİNKAYA
27476

Üye
YUSUF BAYRAKTAR
94886

Üye
ŞABAN KAZAK
101132

Buradan katlayınız.....

T.C.
Antalya
1. İdare Mahkemesi

Dosya No: 2010/260 İdare

TAAHHÜTLÜ

No:

Örnek No:25

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
0600 Kr
POSTA

Adı Soyadı :

Davacı MEHMET EMRE ŞİMŞEK ve DİĞERLERİ Vekili
Av. İSMAIL DUYGULU
Meltem Mahallesi Meltem Bulvarı Antalyaspor Sitesi
A2 Blok No:36 Kat:1 Daire:4 07030 Muratpaşa/
Antalya
adresinde bulunur.

Buradan katlayınız.....

77
08.12.2011

"STANDART ABONE TCKIMLIKNO" yazıp 4060'a gönderip abone olabilirsiniz. Abonelikler hakkında detaylı bilgi için
<http://www.sms.uyp.gov.tr> sitesini ziyaret ediniz.